

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДОГОВІРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ВІДНОСИН

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки магістра

спеціальності 081 Право

Івано-Франківськ

2017

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Державним вищим навчальним закладом «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

завідувач кафедри трудового, екологічного та аграрного права, доктор юридичних наук, професор Н. Р. Кобецька

Обговорено та рекомендовано до видання Вченою радою Навчально-наукового юридичного інституту Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» “23” травня 2017 р., протокол № 7

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Договірне регулювання екологічних відносин» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності **081 Право**

Предметом вивчення навчальної дисципліни є відповідна система нормативно-правових приписів цивільного, господарського, екологічного, природоресурсного законодавства, а також практика реалізації відповідних норм уповноваженими суб'єктами.

Міждисциплінарні зв'язки. Матеріал курсу «Договірне регулювання екологічних відносин» базується на теоретичних знаннях та практичних навичках і вміннях, отриманих під час вивчення екологічного, земельного, адміністративного, цивільного, господарського права в рамках освітньо-професійної програми підготовки бакалавра спеціальності 081 Право. Навчальна дисципліна забезпечує поглиблене розуміння теорії договірного права з урахуванням специфіки застосування договірного регулювання в екологічних відносинах.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів**:

1. Загальна частина.
2. Особлива частина.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Договірне регулювання екологічних відносин» є формування у студентів необхідних юридичних знань щодо особливостей договірного регулювання екологічних відносин в Україні, з'ясування специфіки укладення, виконання і забезпечення договорів, що опосередковують відносини у сфері охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з метою належного використання відповідних положень в правозастосовній та правоохоронній діяльності.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Договірне регулювання екологічних відносин» є набуття студентами знань та розуміння змісту екологічного договірного законодавства України, формування умінь та навичок щодо самостійного прийняття рішень а також вчинення дій, пов'язаних з реалізацією еколого-договірних норм; попередження, припинення порушень договірних зобов'язань сторонами (учасниками) договірних відносин.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- загальну системи договорів що застосовуються в еколого-правовому регулюванні;
- норми екологічного, господарського, цивільного права, які регулюють договірні екологічні відносини;

- види договірних конструкцій, які задіяні до регулювання відносин використання природних ресурсів;
- особливості окремих видів договорів використання природних ресурсів, договорів у сфері забезпечення екологічної безпеки та охорони довкілля;
- порядок укладення договорів залежно від виду відносин охорони і використання природних ресурсів;
- зміст договорів, систему взаємних зобов'язань сторін, зумовлених особливостями еколого-правової сфери регулювання;

вміти :

- тлумачити еколого-правові та суміжні норми і кваліфікувати еколого-правові договірні відносини;
- складати договори, що можуть використовуватись для оформлення еколого-правових відносин, з урахуванням особливостей їх змісту;
- тлумачити положення договорів, що оформлюють екологічні правовідносини;
- використовувати відповідні способи захисту, у випадку порушення стороною договору взятих на себе зобов'язань.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредити ЄКТС.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Тема 1. Загальні положення про договір

Договір як універсальна форма регулювання суспільних відносин. Різноманітність підходів до розуміння договору. Роль і цінність договірної регулювання в системі приватного і публічного права.

Цивільно-правовий договір як базова правова категорія. Адміністративний договір: поняття, особливості. Специфіка господарського договору. Публічно-правовий договір.

Джерела договірної права. Види законодавчих актів, що регулюють договірні відносини в Україні. Нормативно-правове закріплення договірної регулювання екологічних відносин.

Тема 2. Особливості договірної регулювання екологічних відносин

Генеза правового закріплення договірної регулювання екологічних відносин. Соціальна цінність і переваги договірної регулювання екологічних відносин. Особливості договорів, що опосередковують екологічні відносини. Їх співвідношення з іншими галузевими договірними формами. Функції договорів, що опосередковують екологічні правовідносини.

Загальна характеристика договорів використання природних ресурсів, договорів у сфері забезпечення екологічної безпеки, договорів у сфері охорони довкілля.

Тема 3. Класифікація договірних форм регулювання екологічних відносин.

Загальна класифікація договорів у цивільному праві. Класифікація договорів в екологічних правовідносинах: за розподілом прав і обов'язків; за ознакою наявності чи відсутності зустрічного задоволення; за ступенем свободи сторін; за моментом виникнення; за змістом діяльності. Змішані і комплексні договори.

Класифікація договорів за предметом екологічного права; за об'єктно-суб'єктним складом.

Договори оренди, концесійні договори, угоди про розподіл продукції, сервітутні договори в системі договірних форм регулювання екологічних правовідносин.

Тема 4. Укладення, зміна та розірвання договорів відповідно до приписів цивільного та екологічного законодавства

Загальний порядок та умови укладення договору. Момент та місце укладення договору. Поняття оферти, вимоги до оферти. Поняття та ознаки акцепту.

Особливості укладення договорів, спрямованих на врегулювання екологічних відносин. Адміністративні акти як умови виникнення еколого-правових договорів. Аукціони та конкурси як підстави укладання окремих договорів в екологічному праві.

Форма договорів відповідно до норм екологічного законодавства. Реєстрація договорів та її значення. Типові і примірні еколого-правові договори.

Зміна та розірвання договору. Зміна та розірвання договору за погодженням сторін. Зміна та розірвання договору за ініціативою однієї із сторін. Наслідки зміни та розірвання договору, момент зміни та розірвання договору.

Тема 5. Суб'єкти, об'єкти і зміст договорів

Сторони еколого-договірних зобов'язань. Користувачі природних ресурсів як суб'єкти еколого-правових договорів. Еколого-експертні, еколого-аудиторські, страхові та інші організації як сторони еколого-правових договорів. Підрядні та інші організації як суб'єкти еколого-правових договорів. Державні органи – сторона еколого-правових договорів.

Об'єкт і предмет договору. Об'єкт і предмет договорів в екологічних відносинах. Природні ресурси, природно-соціальні умови, природні комплекси та ландшафти, екологічні системи як об'єкти еколого-правових договорів. Об'єкти підвищеної екологічної небезпеки як об'єкти еколого-правових договорів. Життя та здоров'я громадян як об'єкти еколого-правових договорів

Поняття та значення змісту договору. Поняття та значення істотних умов договору, склад істотних умов договору. Ціна, строк, еколого-правові обмеження і зобов'язання в системі істотних умов договорів у екологічних відносинах.

Тема 6. Особливості виконання та забезпечення екологічних договірних зобов'язань. Правові наслідки їх порушення

Поняття виконання договірних зобов'язань. Принципи виконання зобов'язань. Принцип належного виконання договору. Суб'єкти виконання договірних зобов'язань. Значення способу виконання договірних еколого-правових зобов'язань.

Забезпечення виконання договірних зобов'язань. Інституційна і функціональна системи забезпечення виконання еколого-правових договірних зобов'язань.

Невиконання чи неналежне виконання еколого-правових договірних зобов'язань. Порушення договору як підстава відповідальності. Юридична відповідальність як форма забезпечення виконання договорів в екологічному праві.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема 7. Договірне регулювання відносин надкористування

Види договірних форм регулювання відносин користування надрами.

Угоди про розподіл продукції: поняття, предмет, сторони, строк дії. Істотні умови угод про розподіл продукції. Конкурсний порядок укладення угод про розподіл продукції. Розроблення, узгодження, підписання та реєстрація угод про розподіл продукції. Виконання угод про розподіл продукції. Контроль за виконанням угоди. Гарантії для інвесторів.

Угоди про умови користування надрами в юридичному складі, що є підставою набуття права на користування надрами. Їх правова природа. Особливості укладення, змісту та виконання угод.

Договірні відносини між власниками (користувачами) земельних ділянок і підприємствами, які здійснюють геологознімальні, пошукові, геодезичні та інші розвідувальні роботи.

Тема 8. Договори довгострокового тимчасового користування лісами

Довгострокове тимчасове користування лісами в системі прав на ліси. Особливості договірних регулювань користування лісами державної (комунальної) і приватної власності.

Договір довгострокового тимчасового користування лісами: предмет договору, строк договору, мета договірних зобов'язань, ціна договору. Сторони договірних зобов'язань. Права і обов'язки сторін. Форма договору. Примірний договір.

Порядок укладення, виконання і припинення договорів довгострокового тимчасового користування лісами. Наслідки порушення договірних зобов'язань.

Тема 9. Договори оренди водних об'єктів

Законодавче запровадження та вдосконалення договірних регулювань відносин використання водних об'єктів. Об'єкт, предмет, сторони договору оренди водного об'єкта. Особливі умови договору. Права і обов'язки орендаря. Методика нарахування орендної плати. Обмеження у відносинах оренди водного об'єкта. Гарантування права загального водокористування.

Порядок і умови укладення договору оренди водного об'єкта. Форма договору. Типовий договір оренди водного об'єкта.

Особливості передачу в оренду рибогосподарських водних об'єктів.

Тема 10. Договори у відносинах використання об'єктів тваринного світу

Договір про умови ведення мисливського господарства в системі підстав надання в користування мисливських угідь. Правова природа договору про умови ведення мисливського господарства. Сторони, об'єкт (предмет), строк дії договору. Права та обов'язки сторін. Порядок укладення договору. Підстави розірвання договору. Наслідки невиконання договірних зобов'язань.

Договори на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах: особливості змісту, укладення і виконання.

Інші види договірного регулювання відносин у сфері охорони і використання об'єктів тваринного світу.

Тема 11. Договори у відносинах охорони та відновлення лісів, вод, рослинного світу, територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Договори, що забезпечують виконання обов'язків суб'єктів екологічних правовідносин з метою здійснення природоохоронних заходів. Правове регулювання меліоративних, водо-, лісо-, атмосфероохоронних та інших природоохоронних договорів. Порядок фінансування здійснення природоохоронних заходів на договірних засадах.

Договори про державно-приватне партнерство як форма забезпечення виконання природоохоронних заходів.

Договори, що забезпечують охоронні зобов'язання по відношенню до особливо цінних природних об'єктів та територій. Правові засади реалізації охоронних договорів у галузі природно-заповідного фонду України, у сфері охорони об'єктів культурної спадщини.

Тема 12. Договірні конструкції у відносинах забезпечення екологічної безпеки

Правові аспекти договорів на проектно-пошукувальні, експертні, аудиторські, інформаційні, страхові, підрядні, заставні та інші види робіт (послуг) у сфері екології. Правове регулювання договорів на реалізацію інвестиційних проектів екологічного характеру на території пріоритетного розвитку, у вільних (економічних) зонах.

Договори екологічного страхування. Договори екологічного аудиту. Договори у сфері поводження з відходами: договори підряду, надання послуг, перевезення.

Правове регулювання продажу квот на викиди забруднюючих речовин за міжнародним та національним екологічним законодавством.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.

1. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. / за ред. О. В. Дзери. Київ: Юрінком Інтер, 2008.
2. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України: навч. посіб. Київ: Алерта, 2012.
3. Договір як універсальна форма правового регулювання: монографія / за заг. ред. В. А. Васильєвої. Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2016.
4. Договір як універсальна правова конструкція: монографія / за ред. А. П. Гетьмана, В. І. Борисової. Харків: Право, 2012.
5. Кобецька Н. Р. Дозвільне і договірне регулювання використання природних ресурсів в Україні: питання теорії та практики: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2016.
6. Кодекс України про надра від 27.07.1994.
7. Лісовий Кодекс України в редакції від 8.02.2006.
8. Водний Кодекс України від 06.06.1995.
9. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 21.06.2001.
10. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 10.06.1992.
11. Про тваринний світ: Закон України від 13.12.2001.
12. Про рослинний світ: Закон України від 9.04.1999.
13. Про відходи: Закон України від 5.03.1998.
14. Про мисливське господарство та полювання: Закон України від 22.02.2000.
15. Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів: Закон України від 8.07.2011.
16. Про угоди про розподіл продукції: Закон України від 14 вересня 1999 р.

4. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ – іспит.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ: комплекти завдань для практичних і семінарських занять, пакети тестових завдань, індивідуальні завдання до окремих тем, варіанти завдань до модульних контрольних робіт, екзаменаційні білети, пакети комплексних контрольних робіт.